

Наталія Кунанець,

доктор наук із соціальних комунікацій, професор,
 ORCID: 000-0003-3007-2462,
 Національний університет «Львівська політехніка»
 e-mail: nek.lviv@gmail.com

Документознавчі засади розвитку соціокомунікаційного простору культури України

Рец. на кн: Добровольська В. В. Інформаційно-документаційне забезпечення розвитку соціокомунікаційного простору культури в Україні : монографія. Київ : НАКККіМ, 2020. 352 с.

В епоху прискореної глобалізації, перманентного удосконалення інформаційних технологій в українській культурі спостерігається стрімке розширення зон впливу на її структуру, трансформуються її функції, комунікаційні можливості. В сучасному суспільстві відбувається трансформація документних ресурсів культури, видозмінюються їх форми, види, розширюється зміст і засоби їх презентації, що значно розширюють культурний простір.

Монографія В. В. Добровольської «Інформаційно-документаційне забезпечення розвитку соціокомунікаційного простору культури в Україні» є цікавою і актуальною працею як щодо її змісту, так і подання матеріалу. Авторка досліджує розвиток соціокомунікаційного простору культури в Україні, для якого характерна сучасна суспільна комунікація – електронна комунікація. Саме вона сприяє стрімкому розвитку її нових напрямів, технологій, методологій дослідження.

Вдалою і добре продуманою є структура монографії, завдяки якій авторка зосереджує увагу на ключових проблемах теорії соціокомунікаційного простору культури в Україні, практичних аспектах його інформаційно-документаційного забезпечення.

У першому розділі на основі вивчених та систематизованих інформаційних джерел проаналізовано формування поглядів фахівців на розвиток понять «культура», «соціокомунікаційний простір культури», «цифрова культура», «цифровий простір культури», «інформаційний простір культури» у співвідношенні з функціями документаційного забезпечення управління культурою. Особливий інтерес викликає запропоноване дослідницею визначення поняття «соціокомунікаційний простір культури», яке ґрунтується на розумінні складної динамічної системи, яка здійснює не лише кумуляцію і розповсюдження, але й продукування культурного продукту та складається з трьох основних складових – інфраструктурної, змістової та суб'єктної.

В. В. Добровольська чітко обґрунтовує теоретико-методологічні засади дослідження соціоко-

Вікторія Добровольська

ІНФОРМАЦІЙНО-ДОКУМЕНТАЦІЙНЕ
 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ
 СОЦІОКОМУНІКАЦІЙНОГО
 ПРОСТОРУ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ

мунікаційного простору культури із застосуванням загальнонаукових і конкретнонаукових (комунікаційного, аналітико-сумативного, системного, структурного, модельного) підходів, а також інтегрованих підходів: комунікаційно-системного, комунікаційно-структурного, комунікаційно-функціонального, системно-функціонального.

У другому розділі «Розвиток управління культурою в мережевому суспільстві, досвід провідних західних держав у створенні цифрового фонду документації культурної спадщини» детально розглянуто державну політику в галузі культури, структуру галузі культури в Україні та її установ; здійснено аналіз інформаційно-документаційного забезпечення органів управління галузі культури; висвітлено міжнародний досвід регулювання культурної політики та створення цифрового фонду документації культурної спадщини.

Третій розділ «Заклади культури як суб'єкти комунікаційної взаємодії у соціокомунікаційному просторі» охоплює коло актуальних питань, пов'язан-

них з особливостями інформаційної діяльності закладів культури як суб'єктів комунікаційної взаємодії у сучасному соціокомунікаційному просторі України. Цілком слушно висвітлюються процеси формування суспільних інформаційних образів закладів культури, бібліотек, архівів, музеїв у спільнотах соціальних мереж, охарактеризовано роль соціальних мереж у завданнях захисту закладів культури від шкідливих для їх іміджу інформаційних вкидів, що є важливим та корисним для фахівців інформаційної галузі. Позитивної оцінки заслуговує аналіз інформаційних ресурсів мережі Інтернет для документування історичних, історико-культурних процесів в Україні та світі, що дає підстави стверджувати: Інтернет для науковців гуманітарної сфери, як нове інформаційне середовище, в якому розробляються основні напрями розвитку вітчизняних ресурсів, повинен стати інноваційною джерельною базою.

Грунтовністю дослідження і практичним спрямуванням вирізняється четвертий розділ книги, присвячений питанням формування цифрового культурного простору України. У ньому ретельно проаналізовано підґрунтя відбору цифрових об'єктів історико-культурної спадщини, виокремлені основні засади збереження цифрової культурної спадщини. Значна увага приділена критеріям та пріоритетам відбору об'єктів історико-культурної документальної спадщини для оцифрування.

У п'ятому розділі «Документальні цифрові системи культурної спадщини в соціальних комунікаціях України: нова цифрова реальність культурного простору» охарактеризовано стан історико-культурного цифрового ресурсу в Україні та засоби його включення у систему документаційного регулювання; окреслено перспективи розвитку документальних цифрових систем культурної спадщини у соціокомунікаційному просторі культури України.

Видання завершує ґрунтовна післямова, в якій авторка підбиває підсумки проведеного дослідження соціокомунікаційного простору культури. Інформаційно-документаційне забезпечення галузі культури в контексті масштабної цифровізації суспільства подається у монографії як форма соціальної комунікації, соціальної взаємодії управлінського характеру, у центрі дослідницької уваги постають завдання, тісно пов'язані з оперативним удосконаленням системи управлінської документації та розвитком нових форм, видів документів, що включаються в електронний документообіг, які розраховані на спеціальну та масову аудиторію, передбачають зворотний зв'язок суб'єктів і об'єктів соціально-комунікаційної взаємодії. В умовах становлення

соціальних мереж як основного соціокомунікаційного середовища у глобальному, національному і навіть місцевому вимірах – заклади культури, переконана дослідниця, повинні займати активну позицію у соціальних мережах, допомагаючи суспільству накопичувати цінну інформацію. Стрімкий прогрес суспільства, зміна способів функціонування інформації у сучасному світі та інтенсивний розвиток новітніх інформаційно-комунікаційних засобів зумовлюють зростання попиту користувачів на консолідовані інформаційні ресурси. Інтеграція в єдиному інформаційному просторі об'єктів культурної спадщини людства, що зберігаються у фондах різних соціальних інститутів, зокрема бібліотек, музеїв, архівів, наголошується у монографії, є нагальним завданням установ соціальної пам'яті в Україні.

Обґрунтованість та достовірність наукових результатів, висновків і рекомендацій зумовлені вивченням і узагальненням широкої джерельної бази, яка охоплює, передусім, ґрунтовні наукові праці, термінологічні словники, державні стандарти, нормативно-правові документи. Робота побудована на основі синтезу міждисциплінарних знань, включає аналіз наявної інформації українського та зарубіжного дослідницького середовища.

Чіткість та послідовність методичних підходів, достатній фактичний матеріал, ретельність його аналізу, внутрішня несуперечливість теоретичних положень, чіткість висновків дають підстави вважати наукові положення та результати дослідження, викладені в монографії, достовірними та обґрунтованими.

Дослідження виконано В. В. Добровольською на високому науковому рівні. Воно розкриває головні аспекти обраної теми, узагальнює сучасні тенденції розвитку соціокомунікаційного простору культури в Україні, які визначаються сучасними і перспективними можливостями інформаційних технологій, в т. ч. цифрових комунікацій, та необхідністю розвитку документальної комунікації у нових умовах.

Монографія, що рецензується, є завершеним самостійним дослідженням, виконаним на актуальну тему, має наукову і практичну цінність. Доробок В. В. Добровольської може використовуватися у наукових студіях з документознавства, при викладанні спеціальних дисциплін та у прикладній сфері інформаційного забезпечення галузі. Загалом рецензована робота приваблює оригінальними підходами до аналізу та вирішення актуальних завдань, створює ґрунтовну теоретико-методологічну базу для розширення досліджень у сфері документних комунікацій; буде корисною для науковців, викладачів, аспірантів, студентів, практиків документно-інформаційної сфери.